ФІНАНСИ. ПОДАТКИ. КРЕДИТ

УДК [339.7:336.77]:336.2

Д. В. ТВЕРДОХЛІБОВА,
кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник відділу державних фінансів
ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України"
(Київ)

ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ ЗОВНІШНІХ КОРПОРАТИВНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ НА ДОХОДИ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ЗА ОПЕРАЦІЯМИ З ІМПОРТУ ТОВАРІВ *

Продовження публікацій про вплив зовнішніх корпоративних запозичень на доходи Зведеного бюджету України. Досліджено вплив зовнішніх корпоративних запозичень на доходи Зведеного бюджету України за операціями з імпорту товарів та обчислено оцінки такого впливу за 2007–2012 рр.

Ключові слова: зовнішні корпоративні запозичення, доходи Зведеного бюджету України, імпорт товарів, ввізне мито, акцизний податок, єдиний збір, плата за митне оформлення, податок на додану вартість, податок на прибуток.

D. V. TVERDOKHLIBOVA,
Cand. of Econ. Sci.,
Senior Researcher, Department of State Finances
of the Institute for Economics and Forecasting of the NASU
(Kyiv)

THE ESTIMATION OF THE INFLUENCE OF THE EXTERNAL CORPORATIVE BORROWING ON THE UKRAINE'S CONSOLIDATED BUDGET REVENUES FROM THE GOODS IMPORT TRANSACTIONS

This is a continuation of the publications on the impact of the external corporate borrowing on the Ukraine's consolidated budget revenues. Studied is the influence of the external corporate borrowing on the Ukraine's consolidated budget revenues from the transactions with good import and the estimates of this impact in 2007–2012 are calculated.

Keywords: external corporate borrowing, Ukraine's consolidated budget revenues, good import, import duty, excise tax, united tax, customs clearance fee, value-added tax, profits tax.

Пропонована стаття є продовженням публікацій про кількісне оцінювання впливу зовнішніх корпоративних запозичень на доходи Зведеного бюджету України. Минулого разу було представлено методику такого оцінювання та оцінки впливу на доходи бюджету зовнішніх корпоративних запозичень у формі кредитів за операціями з їх залучення, обслуговування та повернення [1].

* Публікацію здійснено в рамках науково-дослідної роботи "Розвиток державних фінансів України в умовах глобалізації", яка виконується в ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України" під керівництвом професора, доктора економічних наук І.О. Луніної.

Цього разу в рамках дослідження впливу на доходи Зведеного бюджету України зовнішніх корпоративних запозичень щодо їх використання представляємо отримані за методикою кількісні оцінки впливу зовнішніх корпоративних запозичень на доходи Зведеного бюджету України за операціями з імпорту товарів.

Зовнішні корпоративні запозичення – це кошти, які одержує корпоративний сектор України (банки-резиденти та реальний сектор (суб'єкти господарювання – резиденти: юридичні особи, фізичні особи – підприємці, фізичні особи)) від нерезидентів в іноземній валюті. До таких запозичень належать кредити, що рефінансуються за рахунок випуску боргових цінних паперів на міжнародних та іноземних фондових ринках (єврооблігації); кредити, що залучаються на умовах субординованого боргу з метою зарахування цих коштів до капіталу банків; синдиковані та інші кредити *. Своє відображення зовнішні корпоративні запозичення знаходять у платіжному балансі України за статтями: "облігації та інші довгострокові боргові цінні папери" (фінансовий рахунок → портфельні інвестиції → пасиви → боргові цінні папери); "довгострокові кредити" (фінансовий рахунок → інші інвестиції → пасиви → позики); "короткострокові кредити" (фінансовий рахунок → інші інвестиції → пасиви → позики) **. За рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень фінансуються проекти позичальників; їх загальна діяльність; кредити банків-позичальників, які надають їх своїм клієнтам, а також рефінансуються борги позичальників тощо. За рахунок цих коштів, у тому числі, оплачується частина операцій з імпорту товарів.

Під операціями з імпорту товарів у межах статті розуміється купівля резидентами товарів у нерезидентів з їх ввезенням на митну територію України.

На купівлю товарів у нерезидентів кошти зовнішніх корпоративних запозичень витрачаються прямо або опосередковано. Прямо вони витрачаються тоді, коли купівлю товарів за них здійснюють безпосередні позичальники цих коштів у нерезидентів (банки або суб'єкти господарювання), а опосередковано – тоді, наприклад, коли купівлю товарів за ці кошти здійснюють суб'єкти господарювання, які не є їх прямими позичальниками у нерезидентів, але користуються ними, взявши кредит у банка, що позичив ці кошти у нерезидента і використовує їх на цілі кредитування.

Оцінити *вплив* зовнішніх корпоративних запозичень на доходи Зведеного бюджету України за операціями з імпорту товарів означає обчислити *доходи* Зведеного бюджету України від операцій з імпорту товарів, оплачуваних за рахунок

---

* П.5 Додатку 1 до Положення про порядок отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів і надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам : Постанова Правління НБУ від 17.06.2004 р. № 270 (реєстр. № 885/9484 від 15.07.2004 р.) (зі змінами та доповненнями); Пояснення щодо заповнення форми № 505 "Інформація про зареєстровані договори щодо виконання резидентами перед нерезидентами боргових зобов'язань за залученими від них кредитами та позиками в іноземній валюті" у Додатку 1 до Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України, затверджених Постановою Правління Національного банку України від 19 березня 2003 р. № 124, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 7 травня 2003 р. за № 353/7674 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0353-03.

** П.7 розділу І Пояснень щодо заповнення форми № 1-ПБ "Звіт банку про фінансові операції з нерезидентами" у Додатку 1 до Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України, затверджених Постановою Правління Національного банку України від 19 березня 2003 р. № 124, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 7 травня 2003 р. за № 353/7674 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/za353-03/page13.

коштів зовнішніх корпоративних запозичень. Обчислити такі доходи означає обчислити *суми платежів* з усіх податків, які сплачують імпортери у цілому до Зведеного бюджету України за операціями з імпорту товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень. Для цього необхідно: 1) проаналізувати кожний податок, який сплачує окремий імпортер за такими операціями; 2) узагальнити формули розрахунку податкових платежів окремого імпортера для імпортерів у цілому з огляду на наявні статистичні дані.

Згідно з чинними податковим і митним законодавствами України, операції з імпорту товарів обкладаються шістьма "податками" *: ввізним митом; акцизним податком з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (акцизним податком); податком на додану вартість; податком на прибуток; єдиним збором, який справляється в пунктах пропуску через державний кордон України (єдиним збором); платою за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, встановленим для митних органів (платою за митне оформлення).

Об'єктами оподаткування цими "податками" в операціях з імпорту товарів є, відповідно: *ввізним митом* – товари, які ввозяться на митну територію України, з митною вартістю, що перевищує еквівалент 100 євро; *акцизним податком* – підакцизні товари, що ввозяться на митну територію України (етиловий спирт та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво; тютюнові вироби, тютюн і промислові замінники тютюну; нафтопродукти, скраплений газ; легкові автомобілі, кузови до них, причепи та напівпричепи, мотоцикли); *податком на додану вартість* – операції з імпорту товарів; *податком на прибуток* – прибуток від операцій з імпорту товарів; *єдиним збором* – транспортні засоби, що перетинають державний кордон України в пунктах пропуску через державний кордон України і ввозять до України товар, призначений для митної території України; *платою за митне оформлення* – випадки, коли митне оформлення товарів, які ввозяться на митну територію України, проводиться поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, встановленим для них.

Розрахунок сум платежів з ввізного мита, акцизного податку, єдиного збору та плати за митне оформлення. Аналіз чинних податкового та митного законодавств України показав, що формули, які використовуються для розрахунку сум платежів з ввізного мита, акцизного податку, єдиного збору та плати за митне оформлення на рівні окремого імпортера, не можуть бути застосовані для розрахунку таких платежів на рівні імпортерів у цілому. Основними причинами цієї ситуації є наявність у "податків" декількох баз оподаткування, відсутність єдиної ставки оподаткування і відсутність узагальненої статистичної інформації щодо баз оподаткування та застосованих до них ставок.

Так, три з цих "податків" – ввізне мито, акцизний податок та єдиний збір – не мають єдиної бази оподаткування. У ввізного мита та акцизного податку – дві бази оподаткування: вартість товару та його кількість у встановлених законодавством одиницях виміру (кілограм, штука, літр, метр тощо) **. Єдиний збір скла-

---

* Термін "податки" вживається в лапках тому, що податками є тільки ввізне мито, акцизний податок, ПДВ і податок на прибуток. Єдиний збір і плата за митне оформлення є неподатковими платежами.

** Ст. 279 Митного кодексу України від 13.03.2012 р. № 4495-VI; ст. 214.1.2 і ст. 214.4 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.

дається з трьох окремих платежів, один з яких розраховується як просто ставка, а базою оподаткування для двох інших є довжина маршруту дорогами України *.

Усі чотири "податки" – ввізне мито, акцизний податок, єдиний збір і плата за митне оформлення – стягуються за переліком ставок. Ставки ввізного мита ** і ставки акцизного податку (ст. 215.3 Податкового кодексу України) залежно від бази оподаткування поділяються на адвалорні (у % до вартості товару), специфічні (у встановленому грошовому розмірі на одиницю товару) і комбіновані (поєднують адвалорні та специфічні ставки). Їх розмір залежить від виду товару. Ставки єдиного збору *** та ставки плати за митне оформлення **** є специфічними (у встановленому грошовому розмірі). Розмір ставок єдиного збору залежить від виду транспортного засобу, місткості або загальної маси транспортного засобу з вантажем, ступеня перевищення конкретним транспортним засобом встановлених розмірів загальної маси, осьових навантажень і (або) габаритних параметрів. Розмір ставок плати за митне оформлення залежить від місця й часу виконання митних формальностей не в місцях розташування митних органів і (або) не протягом робочого часу, встановленого для них.

У вільному доступі відсутня узагальнена інформація щодо застосованих ставок ввізного мита і акцизного податку, а також про вартість і кількість товарів, до яких ці ставки застосовано; щодо застосованих ставок єдиного збору та довжини маршрутів, до яких їх застосовано; щодо застосованих ставок плати за митне оформлення та часу, витраченого на нього.

Будуючи узагальнені формули розрахунку сум платежів з ввізного мита, акцизного податку, єдиного збору та плати за митне оформлення за операціями з імпорту товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, для імпортерів у цілому, ми прив'язали їх до *вартості імпортних товарів* (формули (1) – (4)):

$$\Delta^{*t}_{\text{в_м}} = \alpha^{*}_{\text{в_м}} \cdot \mu_{\text{т}} \cdot I^{t}_{\text{т}} \cdot e^{*t}, \quad (1)$$

$$\Delta^{*t}_{\text{а}} = \alpha^{*}_{\text{а}} \cdot \mu_{\text{т_а}} \cdot I^{t}_{\text{т_а}} \cdot e^{*t}, \quad (2)$$

$$\Delta^{*t}_{\text{є}} = \alpha^{*}_{\text{є}} \cdot \mu_{\text{т}} \cdot I^{t}_{\text{т}} \cdot e^{*t}, \quad (3)$$

$$\Delta^{*t}_{\text{м_о}} = \alpha^{*}_{\text{м_о}} \cdot \mu_{\text{т}} \cdot I^{t}_{\text{т}} \cdot e^{*t}, \quad (4)$$

де t – порядковий номер періоду ($t = 1, T$); $\Delta^{*t}_{\text{в_м}}$, $\Delta^{*t}_{\text{а}}$, $\Delta^{*t}_{\text{є}}$, $\Delta^{*t}_{\text{м_о}}$ – відповідно, суми платежів з ввізного мита, акцизного податку, єдиного збору та плати за митне оформлення, які сплачуються до Зведеного бюджету України у t-му періоді імпортерами у цілому за операціями з імпорту товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень (млн. грн.); $\alpha^{*}_{\text{в_м}}, \alpha^{*}_{\text{а}}, \alpha^{*}_{\text{є}}, \alpha^{*}_{\text{м_о}}$ – відповідно,

---

* Ст. 5 Закону України від 04.11.1999 р. № 1212-XIV "Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України".

** Додаток "Митний тариф України" до Закону України від 05.04.2001 р. № 2371-III "Про Митний тариф України".

*** Ст. 5 Закону України від 04.11.1999 р. № 1212-XIV "Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України".

**** Розміри плати за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, встановленим для митних органів, затверджені Постановою Кабінету Міністрів України № 93 від 18.01.2003 р. "Про справляння плати за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів".

узагальнені ставки ввізного мита, акцизного податку, єдиного збору та плати за митне оформлення $\left(\left\{\alpha^*_{\text{в_м}}, \alpha^*_{\text{а}}, \alpha^*_{\text{є}}, \alpha^*_{\text{м_о}}\right\} \in [0;1)\right)$; $\mu_{\text{т}}$, $\mu_{\text{т_а}}$ – частки вартості імпортних, відповідно, товарів і підакцизних товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у вартості всіх імпортних, відповідно, товарів і підакцизних товарів $\left(\left\{\mu_{\text{т}}, \mu_{\text{т_а}}\right\} \in (0;1]\right)$; $I^t_{\text{т}}$, $I^t_{\text{т_а}}$ – вартість імпортних, відповідно, товарів і підакцизних товарів у *t*-му періоді (млн. дол.); e^{*t} – встановлений НБУ офіційний курс долара, середній за *t*-й період (грн./дол.).

Формули (1)–(4) застосовуються для обчислень на *місячній* основі, оскільки для платежів з ввізного мита, акцизного податку, єдиного збору та плати за митне оформлення, які сплачуються до Зведеного бюджету України під час митного оформлення імпортних товарів, місяць – це найменший період, за який узагальнюються статистичні дані. Формули (1)–(4) є справедливими також для обчислень на *квартальній* і *річній* основах. Якщо є місячні дані для розрахунку *місячних* обсягів платежів за формулами (1)–(4), то *квартальні* та *річні* обсяги платежів краще обчислювати як суму відповідних місячних обсягів платежів. Такий спосіб обчислення квартальних і річних обсягів платежів є більш точним, ніж їх обчислення за формулами (1)–(4) на основі квартальних і річних даних, оскільки чим коротшим є період, за який усереднюється валютний курс, тим повніше враховуються коливання валютного курсу.

Формули (1)–(4) побудовано на таких припущеннях: 1) вартість імпортних товарів подається у *цінах CIF* *; 2) для визначення впливу зовнішніх корпоративних запозичень на доходи Зведеного бюджету України за операціями з імпорту товарів до уваги береться вартість не всіх імпортних товарів, а лише тих, які оплачуються прямо або опосередковано за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень; 3) перелік ставок кожного "податку" зводиться до певної узагальненої величини – узагальненої ставки цього "податку".

Нами було доведено, що для оцінки часток від цілого – частки вартості імпортних товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у вартості всіх імпортних товарів ($\mu_{\text{т}}$); частки вартості імпортних підакцизних товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у вартості всіх імпортних підакцизних товарів ($\mu_{\text{т_а}}$); частки єдиного збору, що стягується з транспортних засобів, які ввозять імпортні товари для митної території України, в усій сумі єдиного збору, що стягується з усіх транспортних засобів, які перетинають державний кордон України ($\mu_{\text{є}}$), – можна використати *квадрат лінійного парного коефіцієнта кореляції К. Пірсона* ** (йому дорівнює коефіцієнт детермінації R^2

---

* Вартість товарів у *цінах CIF* включає вартість товарів, вартість послуг з доставки товарів до кордону країни-експортера і вартість послуг з доставки товарів від кордону країни-експортера до кордону країни-імпортера (п. 12 Методологічних положень статистики зовнішньої торгівлі України товарами, затверджених наказом Державного комітету статистики України від 07.12.2006 р. № 588).

** Лінійний парний коефіцієнт кореляції К. Пірсона розраховується за формулою:

$$r_{xy} = \frac{n \cdot \sum_{i=1}^{n} x_i \cdot y_i - \sum_{i=1}^{n} x_i \cdot \sum_{i=1}^{n} y_i}{\sqrt{n \cdot \sum_{i=1}^{n} x_i^2 - \left(\sum_{i=1}^{n} x_i\right)^2} \cdot \sqrt{n \cdot \sum_{i=1}^{n} y_i^2 - \left(\sum_{i=1}^{n} y_i\right)^2}},$$

де r_{xy} – лінійний парний коефіцієнт кореляції К. Пірсона пари змінних *x* і *y*; *n* – кількість періодів; *i* – порядковий номер періоду ($i = 1, 2, ..., n$); x_i – значення незалежної змінної *x* в *i*-му періоді; y_i – значення залежної змінної *y* в *i*-му періоді.

лінійної однофакторної регресії з вільним членом *). Його значення і є шуканою часткою. Коефіцієнт детермінації R^2 лінійної однофакторної регресії з вільним членом, дорівнюючи квадрату лінійного парного коефіцієнта кореляції К. Пірсона, показує, яка частка значень залежної змінної пояснюється незалежною змінною.

Квадрат лінійного парного коефіцієнта кореляції К. Пірсона розраховувався у програмі Microsoft Office Excel 2003 за допомогою функції КВПИРСОН для таких пар змінних: квартальна вартість імпортних товарів (табл. 1, стовпчик 4) – квартальні надходження коштів за зовнішніми корпоративними запозиченнями (табл. 1, стовпчик 2); річна вартість імпортних підакцизних товарів (табл. 2, рядок 4) – річні надходження коштів за зовнішніми корпоративними запозиченнями (табл. 2, рядок 2); фактичні квартальні надходження до Зведеного бюджету України єдиного збору, що стягується з усіх транспортних засобів, які перетинають державний кордон України (табл. 1, стовпчик 7), – квартальна вартість імпортних товарів (табл. 1, стовпчик 5). Його значення становили, відповідно: $\mu_{т} = 0{,}291$ (частка вартості імпортних товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у вартості всіх імпортних товарів); $\mu_{т_а} = 0{,}093$ (частка вартості імпортних підакцизних товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у вартості всіх імпортних підакцизних товарів); $\mu_{є} = 0{,}926$ (частка єдиного збору, що стягується з транспортних засобів, які ввозять імпортні товари для митної території України, в усій сумі єдиного збору, що стягується з усіх транспортних засобів, які перетинають державний кордон України).

Для знаходження узагальнених ставок ввізного мита ($\alpha^*_{в_м}$), акцизного податку ($\alpha^*_{а}$), єдиного збору ($\alpha^*_{є}$) і плати за митне оформлення ($\alpha^*_{м_о}$) будувалися моделі залежності сум фактичних надходжень відповідних податкових платежів до Зведеного бюджету України від бази оподаткування – вартості імпортних товарів – у вигляді лінійних однофакторних регресій без вільного члена **. Для ввізного мита – це квартальна модель залежності фактичних надходжень ввізного мита (табл. 1, стовпчик 6) від вартості імпортних товарів (табл. 1, стовпчик 5); для акцизного податку – це річна модель залежності фактичних надходжень акцизного податку (табл. 2, рядок 6) від вартості імпортних підакцизних товарів (табл. 2, рядок 5); для єдиного збору – це квартальна модель залежності надходжень єдиного збору, що стягується з транспортних засобів, які ввозять імпортні товари для митної території України (табл. 1, стовпчик 9) ***, від вартості імпортних товарів (табл. 1, стовпчик 5); для плати за митне оформлення – це квартальна модель залежності фактичних надходжень плати за митне оформлення (табл. 1, стовпчик 8) від вартості імпортних товарів (табл. 1, стовпчик 5). Коефіцієнти побудованих регресій було прийнято за *узагальнені* ставки "податків". Моделі будувались у програмі Microsoft Office Excel 2003 за допомогою функції ЛИНЕЙН. Отримані значення

* Лінійна однофакторна регресія з вільним членом – це рівняння вигляду $y = a \cdot x + b$, де y – залежна змінна; a – коефіцієнт регресії; x – незалежна змінна; b – вільний член регресії.

** Лінійна однофакторна регресія без вільного члена – це рівняння вигляду $y = a \cdot x$, де y – залежна змінна; a – коефіцієнт регресії; x – незалежна змінна.

*** Надходження єдиного збору, що стягується з транспортних засобів, які ввозять імпортні товари для митної території України, було розраховано як добуток фактичних надходжень до Зведеного бюджету України єдиного збору, що стягується з усіх транспортних засобів, які перетинають державний кордон України, на частку єдиного збору, що стягується з транспортних засобів, які ввозять імпортний товар для митної території України, в усій сумі єдиного збору, що стягується з усіх транспортних засобів, які перетинають державний кордон України ($\mu_{є}$).

Таблиця 1

Вихідні квартальні дані для розрахунку часток від цілого ($\mu_т$, $\mu_є$) і узагальнених ставок ввізного мита ($\alpha^*_{в_м}$), єдиного збору ($\alpha^*_є$) і плати за митне оформлення ($\alpha^*_{м_о}$)

Періоди (квартали)	Надходження коштів за зовнішніми корпоративними запозиченнями (млн. дол.)	Встановлений НБУ офіційний курс долара, середній за квартал (грн./дол.)	Вартість імпортних товарів		Фактичні доходи Зведеного бюджету України (млн. грн.)			Єдиний збір, який справляється з транспортних засобів, які ввозять імпортні товари для митної території України (млн. грн.)
			млн. дол.	млн. грн.	з ввізного мита	з єдиного збору, що справляється у пунктах пропуску через державний кордон України	з плати за митне оформлення товарів і транспортних засобів поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, встановленим для них	
1	2	3	4	5 (=3·4)	6	7	8	9 (=$\mu_є$·7)
I–2006	2779	5,050000	9756,3	49269,3	1304,2	16,0	…	14,8
II–2006	2846	5,050000	10526,3	53157,8	1662,0	19,4	…	18,0
III–2006	5537	5,050000	11673,3	58950,2	1854,5	21,7	…	20,1
IV–2006	8715	5,050000	13078,6	66046,9	2152,0	24,4	…	22,6
I–2007	6033	5,050000	12951,7	65405,8	1817,9	20,1	…	18,6
II–2007	6941	5,050000	14354,5	72490,2	2333,7	23,7	…	21,9
III–2007	9809	5,050000	15040,1	75952,4	2485,7	27,6	…	25,5
IV–2007	13439	5,050000	18323,7	92534,7	2951,7	31,8	…	29,4
I–2008	8491	5,050000	18805,6	94968,2	3186,8	31,1	…	28,8
II–2008	8092	4,962513	23581,8	117024,9	3376,0	34,1	…	31,5
III–2008	12148	4,846880	25458,0	123392,1	2796,5	39,0	24,5	36,1
IV–2008	7766	6,209493	17690,0	109845,7	2573,5	33,2	23,3	30,8
I–2009	5136	7,700000	9779,5	75302,5	1478,5	25,3	18,3	23,5
II–2009	3345	7,656251	9994,2	76517,9	1418,0	28,8	18,8	26,6
III–2009	6163	7,817921	11796,6	92225,1	1687,7	34,5	21,8	31,9
IV–2009	5924	7,990780	13865,2	110793,9	1744,6	38,3	23,2	35,5

Продовження таблиці

I–2010	3315	7,988111	11796,1	94228,2	1411,9	31,4	16,3	29,1
II–2010	3984	7,922390	13817,1	109464,1	1992,0	34,2	18,0	31,7
III–2010	6771	7,900732	16067,2	126942,6	2424,9	39,0	18,5	36,1
IV–2010	6928	7,931330	19059,7	151168,6	2727,6	43,6	17,0	40,3
I–2011	3980	7,944818	18516,4	147109,7	2067,2	39,5	13,3	36,6
II–2011	4489	7,970932	19836,5	158115,4	2445,0	44,8	14,7	41,5
III–2011	5778	7,971719	21141,9	168537,0	2874,3	48,3	13,3	44,8
IV–2011	9115	7,982782	23113,4	184509,5	3076,2	48,3	12,4	44,7
I–2012	5228	7,988161	19079,0	152406,0	2571,9	38,0	10,9	35,2
II–2012	5833	7,989999	21814,9	174300,7	3515,5	44,7	12,1	41,4
III 2012	8475	7,992957	21379,5	170885,3	3522,7	43,7	10,5	40,4
IV–2012	7040	7,993000	22384,7	178921,1	3375,6	45,0	9,7	41,7

Примітки: 1) (...) – дані відсутні; 2) $\mu_\epsilon = 0{,}926$.

Джерела: за даними НБУ (стовпчик 3) [1], Державної служби статистики України (стовпчик 4) [2], Державної казначейської служби України (стовпчики 6–8) [3] і за власними розрахунками автора (стовпчики 2, 5, 9).

Стовпчик 2 розраховано за даними НБУ як суму надходжень коштів на користь "банків" та "інших секторів" за "довгостроковими позиками" [4], "короткостроковими позиками", а також "облігаціями та іншими довгостроковими борговими цінними паперами". Для обчислення квартальних обсягів надходжень коштів за "облігаціями та іншими довгостроковими борговими цінними паперами" у I кв. 2006 р. – IV кв. 2008 р. і для обчислення обсягів надходжень коштів за "короткостроковими позиками" на основі даних НБУ [5] побудовано чотири задачі лінійного програмування (модель облігаційних позик банків за 2005–2008 рр.; модель облігаційних позик суб'єктів господарювання за 2005–2008 рр.; модель короткострокових кредитів банків за 2005–2012 рр.; модель короткострокових кредитів суб'єктів господарювання за 2005–2012 рр.), які розв'язано за допомогою пакета лінійного програмування LPX88 (версія 4.11). Обсяги надходжень коштів за "облігаціями та іншими довгостроковими борговими цінними паперами" у I кв. 2009 р. – IV кв. 2012 р. розраховано за даними НБУ [6].

---

[1] Статистичний бюлетень Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=57897.

[2] Географічна структура експорту-імпорту товарів (1996–2012 рр.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/zd/zd_rik/zd_u/gs_u.html.

[3] Звіт про виконання Зведеного бюджету України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477.

[4] Динаміка платіжного балансу (з 1998 року): квартальні дані (стандартна форма подання) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44464.

Закінчення таблиці

[5] Динаміка платіжного балансу (з 1998 року): квартальні дані (стандартна форма подання) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44464; Динаміка платіжного балансу: місячні дані (попередня оцінка) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44464); Короткостроковий зовнішній борг за залишковим терміном погашення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : (http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44466.

[6] Динаміка платіжного балансу (з 1998 року): квартальні дані (стандартна форма подання) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44464; Динаміка платіжного балансу: місячні дані (попередня оцінка) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44464.

Таблиця 2

Вихідні річні дані для розрахунку частки від цілого ($\mu_{т_а}$) та узагальненої ставки акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (α_a^*)

№ рядка	Показники		Роки						
			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1	Встановлений НБУ офіційний курс долара, середній за рік (грн./дол.)		5,050000	5,050000	5,267222	7,791238	7,935641	7,967563	7,991029
2	Надходження коштів за зовнішніми корпоративними запозиченнями	млн. дол.	19877	36222	36497	20568	20998	23362	26576
3 (=1·2)		млн. грн.	100378,9	182921,1	192237,8	160250,2	166632,6	186138,2	212369,6
4	Вартість імпортних підакцизних товарів	млн. дол.	9331,7	15749,3	20411,1	16049,8	13430,0	24186,4	25428,3
5 (=1·4)		млн. грн.	47125,3	79534,0	107509,8	125047,4	106575,9	192706,6	203198,0
6	Фактичні надходження до Зведеного бюджету України з акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (млн. грн.)		1050,8	1495,5	2553,0	3690,0	4600,8	7822,1	9767,8

Джерела: за даними НБУ (рядок 1) [1], Державної казначейської служби України (рядок 6) [2] і за власними розрахунками автора (рядки 2–5).

Рядок 2 – річні значення, розраховані як сума відповідних квартальних значень за даними таблиці 1 (стовпчик 2).

Рядок 4 – розраховано за даними Міністерства доходів і зборів України [3] як суму річних вартостей імпортних підакцизних товарів за *товарними позиціями* 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2401, 2402, 2403, 2710, 2711, 8703, 8707, 8711, 8716 (перші чотири знаки десятичного коду товарів в УКТЗЕД).

[1] Статистичний бюлетень Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=57897.

[2] Звіт про виконання Зведеного бюджету України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477.

[3] Митна статистика: Сумарний обсяг імпорту та експорту окремих підгруп товарів за кодами УКТЗЕД [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://arc.customs.gov.ua/dmsu/control/cstat/f11/showstat.

узагальнених ставок становили: для ввізного мита – $\alpha^*_{в_м} = 0{,}02$ (2%); для акцизного податку – $\alpha^*_а = 0{,}0389$ (3,89%); для єдиного збору – $\alpha^*_є = 0{,}0003$ (0,03%); для плати за митне оформлення – $\alpha^*_{м_о} = 0{,}0001$ (0,01%).

Формули (1), (3) і (4) показують: імпорт товарів у *t*-му періоді, що оплачується за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень і у гривневому еквіваленті дорівнює $\mu_т \cdot I^t_т \cdot e^{*t}$, збільшує доходи Зведеного бюджету України в *t*-му періоді при узагальненій ставці ввізного мита $\alpha^*_{в_м}$ на величину $\Delta^{*t}_{в_м}$ (формула (1)), при узагальненій ставці єдиного збору $\alpha^*_є$ – на величину $\Delta^{*t}_є$ (формула (3)), а при узагальненій ставці плати за митне оформлення $\alpha^*_{м_о}$ – на величину $\Delta^{*t}_{м_о}$ (формула (4)).

Формула (2) показує: імпорт підакцизних товарів у *t*-му періоді, що оплачується за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень і у гривневому еквіваленті дорівнює $\mu_{т_а} \cdot I^t_{т_а} \cdot e^{*t}$, збільшує доходи Зведеного бюджету України в *t*-му періоді при узагальненій ставці акцизного податку $\alpha^*_а$ на величину $\Delta^{*t}_а$.

У таблиці 3 наведено розрахунок сум платежів до Зведеного бюджету України з ввізного мита (стовпчик 8), акцизного податку (стовпчик 9), єдиного збору (стовпчик 15) та плати за митне оформлення (стовпчик 16) за операціями з імпорту товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, для імпортерів у цілому за I кв. 2006 р. – IV кв. 2012 р.

Розрахунок сум платежів з ПДВ. Аналіз чинного податкового законодавства України з ПДВ показав, що формули розрахунку відповідних платежів для окремого імпортера можна узагальнити і поширити на імпортерів у цілому.

Базою оподаткування цим податком операцій з імпорту товарів є *сума*, що складається з *вартості* товарів, які ввозяться на митну територію України, *ввізного мита*, що стягується при ввезенні таких товарів на митну територію України, і *акцизного податку*, який стягується при ввезенні імпортних підакцизних товарів на митну територію України (ст. 190.1 Податкового кодексу України). Ставка ПДВ становить 20% *. ПДВ за операціями з імпорту товарів ("*імпортний*" ПДВ) нараховується і сплачується до бюджету України під час митного оформлення імпортних товарів (ст. 187.8 і ст. 206.1 Податкового кодексу України).

Кожний платник ПДВ за підсумками звітного місяця сплачує до бюджету України в наступному за звітним місяці платіж з "*основного*" ПДВ – ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) (ст. 203 Податкового кодексу України), – який розраховується як різниця між податковим зобов'язанням звітного місяця платника цього податку (загальна сума ПДВ, нарахована або одержана його платником у звітному місяці) та податковим кредитом звітного місяця платника цього податку (сума, на яку платник ПДВ може зменшити своє податкове зобов'язання звітного місяця) (ст. 200.1 Податкового кодексу України). Оскільки імпортер – платник ПДВ погасив своє податкове зобов'язання за операцією з імпорту товарів (тобто нараховував і сплатив "імпортний" ПДВ) під час митного оформлення імпортних товарів, то він не включає суму "імпортного" ПДВ до складу свого податкового зобов'язання звітного місяця, але включає її в певному обсягу до складу свого податкового кредиту звітного місяця (ст. 198.1 і ст. 198.3 Податкового кодексу України).

Суму сплаченого "імпортного" ПДВ дозволяється відносити до податкового кредиту в *повному* обсягу, якщо імпортні товари буде використано в межах госпо-

* До 1 січня 2011 р. ставка ПДВ визначалася ст. 6.1 Закону України від 03.04.1997 р. № 168/97-ВР "Про податок на додану вартість", а з 1 січня 2011 р. по 31 грудня 2013 р. визначається п. 10 підрозділу 2 розділу XX Перехідних положень Податкового кодексу України.

дарської діяльності імпортера в операціях, оподатковуваних ПДВ (ст. 198.3 Податкового кодексу України). Якщо імпортні товари буде використано в межах господарської діяльності імпортера частково в оподатковуваних, а частково – в неоподатковуваних податком на додану вартість операціях, то цю суму можна відносити до податкового кредиту *частково* (ст. 199.1 Податкового кодексу України). *Не* дозволяється відносити суму сплаченого "імпортного" ПДВ до податкового кредиту у випадках, коли імпортні товари буде використано в межах господарської діяльності імпортера для проведення операцій, які не є об'єктом оподаткування ПДВ і (або) звільнені від такого оподаткування, та коли імпортні товари не призначені для використання в господарській діяльності імпортера (ст. 198.4 Податкового кодексу України).

При виведенні узагальнених формул розрахунку платежу з "імпортного" ПДВ і платежу з "основного" ПДВ за операціями з імпорту товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, для імпортерів у цілому (формули (5)–(6)) ми спиралися на такі припущення: 1) вартість імпортних товарів подається в *цінах CIF*; 2) для визначення впливу зовнішніх корпоративних запозичень на доходи Зведеного бюджету України за операціями з імпорту товарів до уваги береться вартість не всіх імпортних товарів, а лише тих, що оплачуються прямо або опосередковано за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень; 3) усі імпортні товари використовуються в межах господарської діяльності імпортера в операціях, оподатковуваних ПДВ, тобто сума сплаченого "імпортного" ПДВ у повному обсягу відноситься до податкового кредиту:

$$\Delta^{*t}_{\text{ПДВ_ім}} = \alpha_{\text{ПДВ}} \cdot \left(\mu_{\text{т}} \cdot I^{t}_{\text{т}} \cdot e^{*t} + \Delta^{*t}_{\text{в_м}} + \Delta^{*t}_{\text{а}}\right), \quad (5)$$

$$\Delta^{*t+1}_{\text{ПДВ}} = -\alpha_{\text{ПДВ}} \cdot \left(\mu_{\text{т}} \cdot I^{t}_{\text{т}} \cdot e^{*t} + \Delta^{*t}_{\text{в_м}} + \Delta^{*t}_{\text{а}}\right), \quad (6)$$

де t – порядковий номер місяця ($t = \overline{1, T}$); $\Delta^{*t}_{\text{ПДВ_ім}}$ – сума "імпортного" ПДВ, яка сплачується до Зведеного бюджету України в t-му місяці імпортерами у цілому за операціями з імпорту товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень (млн. грн.); $\alpha_{\text{ПДВ}}$ – ставка ПДВ ($\alpha_{\text{ПДВ}} = 0{,}2$); $\mu_{\text{т}}$ – частка вартості імпортних товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у вартості всіх імпортних товарів ($\mu_{\text{т}} = 0{,}291$); $I^{t}_{\text{т}}$ – вартість імпортних товарів у t-му місяці (млн. дол.); e^{*t} – встановлений НБУ офіційний курс долара, середній за t-й місяць (грн./дол.); $\Delta^{*t}_{\text{в_м}}$ – сума платежу з ввізного мита, яка сплачується до Зведеного бюджету України в t-му місяці імпортерами у цілому за операціями з імпорту товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень (формула (1)) (млн. грн.); $\Delta^{*t}_{\text{а}}$ – сума платежу з акцизного податку, яка сплачується до Зведеного бюджету України в t-му місяці імпортерами у цілому за операціями з імпорту підакцизних товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень (формула (2)) (млн. грн.); $\Delta^{*t+1}_{\text{ПДВ}}$ – сума "основного" ПДВ за операціями з імпорту товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, яка сплачується до Зведеного бюджету України в (t+1)-му місяці у складі "основного" ПДВ імпортерами у цілому (млн. грн.).

Формула (5) є справедливою для обчислень на *місячній* основі. Вона може використовуватися також для обчислень на *квартальній* та *річній* основах.

Формула (6) є справедливою для обчислень *тільки* на *місячній* основі. Для обчислень на квартальній та річній основах слід застосовувати, відповідно, формули (7) і (8):

Розрахунок квартальних сум "податків", до Зведеного бюджету України у I кв. 2006 р. – IV кв. 2012 р. за операціями з імпорту

Періоди (квартали)	Вартість імпортних товарів (млн. дол.) ($I_{т}^{t}$)	Вартість імпортних підакцизних товарів (млн. дол.) ($I_{т_а}^{t}$)	Торгові кредити на кінець кварталу (млн. дол.) ($ТК_{кін}^{t}$)	Приріст торгових кредитів за квартал (млн. дол.) ($\Delta ТК^{t}$)	Встановлений НБУ офіційний курс долара на кінець кварталу (грн./дол.) ($e_{кін}^{t}$)	Встановлений НБУ офіційний курс долара, середній за квартал (грн./дол.) (e^{*t})	Ввізне мито (млн. грн.) ($\Delta_{в_м}^{*t}$)
1	2	3	4	5	6	7	8 (=$\alpha_{в_м}^{*}\cdot\cdot\mu_{т}\cdot\cdot 2\cdot 7$)
I–2006	9756	2158	9324	1019	5,050000	5,050000	287
II–2006	10526	2169	9134	–245	5,050000	5,050000	309
III–2006	11673	2533	9460	303	5,050000	5,050000	343
IV–2006	13079	2471	9668	151	5,050000	5,050000	384
I–2007	12952	3708	11727	2021	5,050000	5,050000	381
II–2007	14354	3886	11995	246	5,050000	5,050000	422
III–2007	15040	3660	12505	367	5,050000	5,050000	442
IV–2007	18324	4495	8680	654	5,050000	5,050000	539
I–2008	18806	4785	11638	2805	5,050000	5,050000	553
II–2008	23582	5721	12363	313	4,848900	4,962513	681
III–2008	25458	5877	13555	1495	4,861000	4,846880	718
IV–2008	17690	4028	9740	1250	7,700000	6,209493	639
I–2009	9780	4082	10906	881	7,700000	7,700000	438
II–2009	9994	3147	10984	–117	7,630300	7,656251	445
III–2009	11797	3906	10592	–85	8,010000	7,817921	537
IV–2009	13865	4914	11065	812	7,985000	7,990780	645
I–2010	11796	2623	11952	849	7,925000	7,988111	548
II–2010	13817	2980	12888	1232	7,907000	7,922390	637
III–2010	16067	3533	12813	–358	7,913500	7,900732	739
IV–2010	19060	4294	13828	1148	7,961700	7,931330	880
I–2011	18516	5952	15360	1296	7,960000	7,944818	856
II–2011	19837	5789	15810	395	7,972300	7,970932	920
III–2011	21142	5813	16817	1319	7,972700	7,971719	981
IV–2011	23113	6633	17671	1143	7,989800	7,982782	1074
I–2012	19079	6474	16828	–1132	7,986700	7,988161	887
II–2012	21815	6262	20458	3311	7,992500	7,989999	1014

Таблиця 3

які сплачували імпортери у цілому товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень

Акцизний податок (млн. грн.) $(\Delta_{а}^{*t})$	"Імпортний" ПДВ (млн. грн.) $(\Delta_{ПДВ_ім}^{*t})$	"Основний" ПДВ (млн. грн.) $(\Delta_{ПДВ}^{*t})$	Курсові різниці (млн. грн.) (ε^{*t})	Собівартість імпортного товару (млн. грн.) (C^{*t})	Податок на прибуток (млн. грн.) $(\Delta_{ПП}^{*t})$	Єдиний збір (млн. грн.) $(\Delta_{є}^{*t})$	Плата за митне оформлення (млн. грн.) $(\Delta_{м_о}^{*t})$
9 $(=\alpha_{а}^{*}\cdot\mu_{т_а}\cdot\cdot 2\cdot 7)$	10 $(=\alpha_{ПДВ}\cdot\cdot(\mu_{т}\cdot 2\cdot 7++8+9))$	11 $(=-k_1\cdot\cdot 10(-1)--k_2\cdot 10)$	12 $(=\mu_{т}\cdot\cdot(4(-1)\cdot\cdot 6(-1)--4\cdot 6+5\cdot 7))$	13 $(=\mu_{т}\cdot 2\cdot 7+8)$	14 $(=\alpha_{ПП}^{t}\cdot\cdot(12(-1)--13(-1)--9(-1)))$	15 $(=\alpha_{є}^{*}\cdot\mu_{т}\cdot\cdot 2\cdot 7)$	16 $(=\alpha_{м_о}^{*}\cdot\cdot\mu_{т}\cdot 2\cdot 7)$
39	2933	…	–	14624	…	4,3	1,4
40	3164	–3106	–	15778	–3665,9	4,6	1,5
46	3509	–3422	–	17498	–3954,5	5,1	1,7
45	3930	–3825	–	19604	–4386,0	5,8	1,9
68	3896	–3905	–	19414	–4912,3	5,7	1,9
71	4318	–4212	–	21517	–4870,4	6,3	2,1
67	4522	–4471	–	22544	–5396,9	6,6	2,2
82	5510	–5263	–	27466	–5652,8	8,1	2,7
87	5655	–5619	–	28188	–6887,1	8,3	2,8
103	6812	–6523	–	34735	–7069,0	10,2	3,4
103	7367	–7228	–	36625	–8709,5	10,8	3,6
90	8074	–7897	–	32604	–9182,1	9,6	3,2
114	4493	–5388	–	22351	–8173,7	6,6	2,2
87	4545	–4532	–	22712	–5616,2	6,7	2,2
110	5629	–5358	–	27374	–5699,8	8,1	2,7
142	6601	–6358	–	32886	–6871,2	9,7	3,2
76	5566	–5824	–	27969	–8257,0	8,2	2,7
85	6503	–6269	–	32491	–7011,2	9,6	3,2
101	7568	–7302	–	37679	–8144,1	11,1	3,7
123	9032	–8666	–	44870	–9445,0	13,2	4,4
171	8784	–8846	–	43665	–11248,3	12,8	4,3
167	9421	–9262	–183	–	–10959,0	13,8	4,6
168	10040	–9885	722	–	–80,4	14,7	4,9
192	11001	–10761	586	–	127,4	16,1	5,4
187	9083	–9563	–656	–	90,7	13,3	4,4
181	10387	–10061	–773	–	–177,1	15,2	5,1

III–2012	21379	6413	20528	–148	7,993000	7,992957	995
IV–2012	22385	6279	21310	650	7,993000	7,993000	1041

Джерела: за даними Державної служби статистики України (стовпчик 2 [1]), НБУ (стовпчики 4 [2], 5 [3], 6–7 [4]) і за власними розрахунками автора (стовпчики 3, 8–16).

Примітки:

1) <номер стовпчика>(–1) – дані з цього стовпчика за попередній квартал.

2) (...) – дані відсутні.

3) (–) – дані не розраховувалися.

4) $\mu_{т} = 0{,}291$; $\mu_{т_а} = 0{,}093$; $\mu_{є} = 0{,}926$; $\alpha^{*}_{в_м} = 0{,}02$ (2%); $\alpha^{*}_{а} = 0{,}0389$ (3,89%); $\alpha_{ПДВ} = 0{,}2$ (2%); $\alpha^{t}_{ПП}$ дорівнює 0,25 (25%) у період з 1 січня 2004 р. по 31 березня 2011 р., 0,23 (23%) – з 1 квітня 2011 р. по 31 грудня 2011 р., 0,21 (21%) – з 1 січня 2012 р. по 31 грудня 2012 р.; $\alpha^{*}_{є} = 0{,}0003$ (0,03%); $\alpha^{*}_{м_о} = 0{,}0001$ (0,01%); $k_1 = 1/4$ і $k_2 = 3/4$ – допоміжні коефіцієнти в таблиці.

[1] Географічна структура експорту-імпорту товарів (1996–2012 рр.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/zd/zd_rik/zd_u/gs_u.html.

$$\Delta^{*t}_{ПДВ} = -\left(\frac{1}{4}\cdot\Delta^{*t-1}_{ПДВ_ім} + \frac{3}{4}\cdot\Delta^{*t}_{ПДВ_ім}\right), \tag{7}$$

де t – порядковий номер кварталу ($t = \overline{1, T}$);

$$\Delta^{*t}_{ПДВ} = -\left(\frac{1}{12}\cdot\Delta^{*t-1}_{ПДВ_ім} + \frac{11}{12}\cdot\Delta^{*t}_{ПДВ_ім}\right), \tag{8}$$

де t – порядковий номер року ($t = \overline{1, T}$).

У формулах (7) і (8) "основний" ПДВ за операціями з імпорту товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, дорівнює від'ємному значенню "імпортного" ПДВ за такими операціями зі зсувом на 1 місяць.

Формула (5) показує: імпорт товарів у t-му періоді, що оплачується за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень і у гривневому еквіваленті дорівнює $\mu_{т}\cdot I^{t}_{т}\cdot e^{*t}$, при ставці ПДВ $\alpha_{ПДВ}$ збільшує доходи Зведеного бюджету України в t-му періоді на суму "імпортного" ПДВ $\Delta^{*t}_{ПДВ_ім}$.

Формула (6) показує: імпорт товарів у t-му місяці, що оплачується за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень і у гривневому еквіваленті дорівнює $\mu_{т}\cdot I^{t}_{т}\cdot e^{*t}$, при ставці ПДВ $\alpha_{ПДВ}$ зменшує платіж у (t+1)-му місяці з "основного" ПДВ для імпортерів у цілому і, отже, доходи Зведеного бюджету України на величину $\Delta^{*t+1}_{ПДВ}$.

У таблиці 3 наведено розрахунок сум платежів до Зведеного бюджету України з "імпортного" ПДВ (стовпчик 10) і з "основного" ПДВ (стовпчик 11) за операціями з імпорту товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень для імпортерів у цілому за I кв. 2006 р. – IV кв. 2012 р.

Розрахунок сум платежів з податку на прибуток. Аналіз чинного податкового законодавства України з податку на прибуток показав, що формулу розрахунку цього податку для окремого імпортера можна узагальнити і поширити на імпортерів у цілому по Україні.

Базою оподаткування податком на прибуток є *прибуток від господарської діяльності* платника податку, який розраховується як *різниця* між *доходами* звітного періоду, *собівартістю* реалізованих у звітному періоді товарів, виконаних робіт, наданих послуг та іншими *витратами* звітного періоду (ст. 134.1.1 Податкового кодексу України). *Податок на* такий *прибуток* обчислюється як *добуток* такого *прибутку* та *ставки* податку на прибуток (ст. 152.1 Податкового кодексу України).

Закінчення таблиці

185	10182	–10233	–510	–	–200,3	14,9	5,0
182	10658	–10539	–307	–	–146,0	15,6	5,2

[2] Валовий зовнішній борг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44466.

[3] Динаміка платіжного балансу (з 1998 року): квартальні дані (стандартна форма подання) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44464.

[4] Статистичний бюлетень Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=57897.

Ставка податку на прибуток становила: з 1 січня 2004 р. по 31 березня 2011 р. – 25%, з 1 квітня 2011 р. по 31 грудня 2011 р. – 23%, з 1 січня 2012 р. по 31 грудня 2012 р. – 21% *. З 1 січня 2013 р. по 31 грудня 2013 р. ставку податку на прибуток прийнято на рівні 19%.

У результаті операцій з імпорту товарів імпортер несе *витрати* у складі: собівартості імпортного товару (ст. 138.1.1 Податкового кодексу України); суми акцизного податку (ст. 138.10.4 Податкового кодексу України); *від'ємної курсової різниці за заборгованістю по отриманих, але неоплачених імпортних товарах* (ст. 153.1.3 Податкового кодексу України). ПДВ до складу витрат імпортера не включається (ст. 139.1.6 Податкового кодексу України). До *доходів* імпортера відносяться *додатні курсові різниці за заборгованістю по отриманих, але неоплачених імпортних товарах* (ст. 153.1.3 Податкового кодексу України).

Прибуток від операцій з імпорту товарів обчислюється шляхом зменшення *курсової різниці* за заборгованістю по отриманих, але неоплачених імпортних товарах на *собівартість* імпортних товарів і суму *акцизного податку* з ввезених на митну територію України підакцизних товарів.

Податок на прибуток від операцій з імпорту товарів обчислюється шляхом множення такого прибутку на ставку податку на прибуток і сплачується до бюджету *у складі* податку на прибуток від господарської діяльності імпортера – платника цього податку в наступний за звітним період.

Курсова різниця за заборгованістю по отриманих, але неоплачених імпортних товарах розраховується як різниця між такою заборгованістю, перерахованою у гривні за офіційним валютним курсом, встановленим НБУ на *початок* розрахункового періоду, та цією самою заборгованістю, перерахованою у гривні за офіційним валютним курсом, встановленим НБУ на *кінець* такого періоду. Початком розрахункового періоду є або дата подання вантажної митної декларації при митному оформленні імпортного товару (дата оприбуткування імпортного товару), або кінець попереднього звітного періоду – залежно від того, яка з подій (подання вантажної митної декларації чи кінець попереднього звітного періоду) сталася пізніше. Кінцем розрахункового періоду є або дата оплати імпортного товару, або кінець звітного періоду – залежно від того, яка з подій (оплата імпортного товару чи кінець звітного періоду) сталася раніше.

Узагальнена формула розрахунку курсових різниць для імпортерів у цілому за заборгованістю по отриманих, але неоплачених імпортних товарах, які оплачуватимуться за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, має ви-

---

* До 1 квітня 2011 р. ставка податку на прибуток визначалася ст. 10.1 Закону України від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР "Про оподаткування прибутку підприємств", а з 1 квітня 2011 р. визначається п. 10 підрозділу 4 розділу XX Перехідних положень Податкового кодексу України.

гляд (9) *. Вона грунтується на таких припущеннях: 1) для визначення впливу зовнішніх корпоративних запозичень на доходи Зведеного бюджету України за операціями з імпорту товарів до уваги береться не весь обсяг заборгованості по отриманих, але неоплачених імпортних товарах, а лише його *частина*, що відповідає отриманим імпортним товарам, які оплачуватимуться прямо або опосередковано за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень; 2) *частка заборгованості* по отриманих імпортних товарах, які оплачуватимуться прямо або опосередковано за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у загальному обсягу заборгованості по отриманих, але неоплачених імпортних товарах *дорівнює частці вартості імпортних товарів*, які оплачуються за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у вартості всіх імпортних товарів $\mu_т$; 3) вираженням *заборгованості* по отриманих, але неоплачених імпортних товарах є *торгові кредити* реального сектору:

$$\varepsilon^{*t} = e_{кін}^{t-1} \cdot \mu_т \cdot ТК_{кін}^{t-1} - e_{кін}^{t} \cdot \mu_т \cdot ТК_{кін}^{t} + e^{*t} \cdot \mu_т \cdot \Delta ТК^{t}, \qquad (9)$$

де t – порядковий номер кварталу ($t = \overline{1, T}$); ε^{*t} – сума курсових різниць за заборгованістю по отриманих, але неоплачених імпортних товарах, яка розраховується в t-му кварталі (млн. грн.); $e_{кін}^{t-1}$, $e_{кін}^{t}$ – офіційний курс долара, встановлений НБУ на кінець, відповідно, (t–1)-го кварталу і t-го кварталу (грн./дол.); $\mu_т$ – частка заборгованості по торгових кредитах, яка погашатиметься за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у всьому обсягу заборгованості по торгових кредитах ($\mu_т = 0{,}291$); $ТК_{кін}^{t-1}$, $ТК_{кін}^{t}$ – заборгованість по торгових кредитах на кінець, відповідно, (t–1)-го кварталу і t-го кварталу (млн. дол.); e^{*t} – встановлений НБУ офіційний курс долара, середній за t-й квартал (грн./дол.); $\Delta ТК^{t}$ – приріст заборгованості по торгових кредитах за t-й квартал (млн. дол.)

До 1 квітня 2011 р. курсові різниці за заборгованістю по отриманих, але неоплачених імпортних товарах не розраховувалися з метою оподаткування **. З 1 квітня 2011 р. вони розраховуються ***. Отже, до 1 квітня 2011 р. такі курсові різниці не включалися до формули розрахунку податку на прибуток від операцій з імпорту товарів, а з 1 квітня 2011 р. – включаються.

Собівартість реалізованих у звітному періоді імпортних товарів складається з *ціни* їх придбання і суми *ввізного мита*, сплаченого з таких товарів під час їх митного оформлення (ст. 138.6 Податкового кодексу України). Узагальнена формула розрахунку для імпортерів у цілому собівартості реалізованих у звітному періоді імпортних товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних

---

* Формулу (9) виведено шляхом сумування курсових різниць за *чотирма* заборгованостями по отриманих, але неоплачених імпортних товарах: 1) за заборгованістю, що виникла і погашається у t-му кварталі; 2) за заборгованістю, що виникла в одному з попередніх кварталів і погашається в t-му кварталі; 3) за заборгованістю, що виникла в t-му кварталі та залишається непогашеною на кінець t-го кварталу; 4) за заборгованістю, що виникла в одному з попередніх кварталів і залишається непогашеною на кінець t-го кварталу. Через відсутність узагальненої інформації щодо таких заборгованостей у розрізі *дат* їх виникнення та погашення офіційні курси долара, встановлені НБУ на ці дати, замінено на офіційний середній курс долара, встановлений НБУ за t-й квартал. Після розкриття дужок і зведення подібних членів отримали формулу у вигляді (9).

** Ст. 7.3.3 Закону України від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР "Про оподаткування прибутку підприємств".

*** Ст. 153.1.3 Податкового кодексу України; п. 7 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 17.08.2000 р. за № 515/4736.

запозичень, має вигляд (10). Вона будувалася з урахуванням таких припущень: 1) вартість імпортних товарів подається в *цінах CIF*; 2) для визначення впливу зовнішніх корпоративних запозичень на доходи Зведеного бюджету України за операціями з імпорту товарів до уваги береться вартість не всіх імпортних товарів, а тих, які оплачуються прямо або опосередковано за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень:

$$C^{*t} = \mu_т \cdot I_т^t \cdot e^{*t} + \Delta_{в_м}^{*t}, \qquad (10)$$

де t – порядковий номер кварталу ($t = \overline{1, T}$); C^{*t} – собівартість товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень та імпортованих до України в t-му кварталі (млн. грн.); $\mu_т$ – частка вартості імпортних товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у вартості всіх імпортних товарів ($\mu_т = 0{,}291$); $I_т^t$ – вартість імпортних товарів у t-му кварталі (млн. дол.); e^{*t} – встановлений НБУ офіційний курс долара, середній за t-й квартал (грн./дол.); $\Delta_{в_м}^{*t}$ – сума платежу з ввізного мита, сплачена до Зведеного бюджету України в t-му кварталі імпортерами у цілому за операціями з імпорту товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень (формула (1)) (млн. грн.).

До 1 квітня 2011 р. *собівартість* імпортного товару визнавалася *витратами* в тому звітному періоді, на який припадав день подання вантажної митної декларації при митному оформленні імпортного товару * (день оприбуткування імпортного товару). З 1 квітня 2011 р. вона визнається витратами в тому звітному періоді, в якому імпортний товар реалізується (ст. 138.4 Податкового кодексу України). Отже, до 1 квітня 2011 р. собівартість імпортного товару включалася до формули розрахунку податку на прибуток від операцій з імпорту товарів, а з 1 квітня 2011 р. – не включається.

Таким чином, *податок на прибуток від операцій з імпорту товарів*, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, для імпортерів у цілому розраховується за формулою (11):

$$\Delta_{ПП}^{*t+1} = \alpha_{ПП}^t \cdot \left(\varepsilon^{*t} - C^{*t} - \Delta_а^{*t}\right), \qquad (11)$$

де t – порядковий номер кварталу ($t = \overline{1, T}$); $\Delta_{ПП}^{*t+1}$ – сума податку на прибуток від операцій з імпорту товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, яка сплачується до Зведеного бюджету України імпортерами у цілому у складі платежу з податку на прибуток у (t+1)-му кварталі (млн. грн.); $\alpha_{ПП}^t$ – ставка податку на прибуток у t-му кварталі ($0 < \alpha_{ПП}^t < 1$); ε^{*t} – сума курсових різниць за заборгованістю по отриманих, але неоплачених імпортних товарах, яка розраховується в t-му кварталі (формула (9)) (млн. грн.); C^{*t} – собівартість товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень та імпортованих до України в t-му кварталі (формула (10)) (млн. грн.); $\Delta_а^{*t}$ – сума платежу з акцизного податку, яка сплачується до Зведеного бюджету України в t-му кварталі імпортерами у цілому за операціями з імпорту підакцизних товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень (формула (2)) (млн. грн.).

Формула (11) є справедливою для обчислень на *квартальній* та *річній* основах. Вона показує: імпорт товарів у t-му періоді, оплачуваний за рахунок коштів

* Ст. 11.2.3 Закону України від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР "Про оподаткування прибутку підприємств".

зовнішніх корпоративних запозичень, при ставці податку на прибуток $\alpha_{ПП}^{t}$ коригує платежі з податку на прибуток, які сплачуються до Зведеного бюджету України в (t+1)-му періоді, і, отже, доходи Зведеного бюджету України в (t+1)-му періоді на величину $\Delta_{ПП}^{*t+1}$.

У таблиці 3 наведено розрахунок податку на прибуток від операцій з імпорту товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень (стовпчик 14), який сплачувався до Зведеного бюджету України імпортерами у цілому у складі платежу з податку на прибуток у II кв. 2006 р. – IV кв. 2012 р.

Розрахунок доходів Зведеного бюджету України від операцій з імпорту товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень. Доходи Зведеного бюджету України від операцій з імпорту товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у t-му кварталі розраховуються як сума платежів з окремих "податків" від цих операцій (з ввізного мита, акцизного податку, єдиного збору, плати за митне оформлення, "імпортного" ПДВ, "основного" ПДВ і податку на прибуток), сплачених до Зведеного бюджету України в t-му кварталі (формула (12)):

$$ДБ_{ім}^{t} = \Delta_{в_м}^{*t} + \Delta_{а}^{*t} + \Delta_{є}^{*t} + \Delta_{м_о}^{*t} + \left(\Delta_{ПДВ_ім}^{*t} + \Delta_{ПДВ}^{*t}\right) + \Delta_{ПП}^{*t}, \qquad (12)$$

де t – порядковий номер кварталу ($t = \overline{1, T}$); $ДБ_{ім}^{t}$ – доходи Зведеного бюджету України від операцій з імпорту товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у t-му кварталі (млн. грн.); $\Delta_{в_м}^{*t}$ – сума платежу з ввізного мита, яка сплачується до Зведеного бюджету України в t-му кварталі імпортерами у цілому за операціями з імпорту товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень (формула (1)) (млн. грн.); $\Delta_{а}^{*t}$ – сума платежу з акцизного податку, яка сплачується до Зведеного бюджету України в t-му кварталі імпортерами у цілому за операціями з імпорту підакцизних товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень (формула (2)) (млн. грн.); $\Delta_{є}^{*t}$ – сума єдиного збору, що стягується з транспортних засобів, які ввозять на митну територію України імпортні товари, оплачувані за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, сплачена до Зведеного бюджету України в t-му кварталі імпортерами у цілому (формула (3)) (млн. грн.); $\Delta_{м_о}^{*t}$ – сума плати за митне оформлення імпортних товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, яке проводиться поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, встановленим для них, сплачена до Зведеного бюджету України в t-му кварталі імпортерами у цілому (формула (4)) (млн. грн.); $\Delta_{ПДВ_ім}^{*t}$ – сума "імпортного" ПДВ, яка сплачується до Зведеного бюджету України в t-му кварталі імпортерами у цілому за операціями з імпорту товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень (формула (5)) (млн. грн.); $\Delta_{ПДВ}^{*t}$ – сума "основного" ПДВ за операціями з імпорту товарів, оплачуваними за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, яка сплачується до Зведеного бюджету України в (t+1)-му кварталі імпортерами у цілому у складі "основного" ПДВ (формула (7)) (млн. грн.); $\Delta_{ПП}^{*t}$ – сума податку на прибуток від операцій з імпорту товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, яка сплачується до Зведеного бюджету України у t-му кварталі імпортерами у цілому у складі платежу з податку на прибуток (формула (11)) (млн. грн.).

Таблиця 4

Доходи Зведеного бюджету України від операцій з імпорту товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у 2007–2012 рр.

(млн. грн.)

№ рядка	Статті доходів за Класифікацією доходів бюджету *		Позначення платежу	Доходи Зведеного бюджету України за роки					
	коди	назви		2007	2008	2009	2010	2011	2012
1 (=2+4+9)	10000000	Податкові надходження		–18366	–28232	–24211	–29061	–17139	4154
2 (=3)	11000000	Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості		–20832	–31848	–26361	–32857	–22160	–433
3	11020000	Податок на прибуток підприємств	$\Delta^{*t}_{\text{ПП}}$	–20832	–31848	–26361	–32857	–22160	–433
4 (=5+8)	14000000	Внутрішні податки на товари і послуги		682	1025	84	992	1190	649
5 (=6+7)	14010000	ПДВ		395	641	–369	607	493	–86
6	14010100	ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг)	$\Delta^{*t}_{\text{ПДВ}}$	–17851	–27266	–21636	–28061	–38753	–40395
7	14010300	ПДВ з ввезених на територію України товарів	$\Delta^{*t}_{\text{ПДВ_ім}}$	18246	27907	21267	28668	39246	40309
8	14030000	Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	$\Delta^{*t}_{\text{а}}$	288	384	453	385	697	735
9 (=10)	15000000	Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції		1783	2591	2065	2804	3831	3937
10	15010000	Ввізне мито	$\Delta^{*t}_{\text{в_м}}$	1783	2591	2065	2804	3831	3937
11 (=12)	20000000	Неподаткові надходження		36	52	41	56	77	79
12 (=13+14)	22000000	Адміністративні збори і платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності		36	52	41	56	77	79
13	22110000	Єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України	$\Delta^{*t}_{\text{є}}$	27	39	31	42	57	59

Закінчення таблиці

14	22200000	Плата за митне оформлення товарів і транспортних засобів поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, встановленим для митних органів	$\Delta^{*t}_{м_о}$	9	13	10	14	19	20
15 (=1+11)	Разом доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів)			–18331	–28180	–24170	–29005	–17062	4232

Джерело: власні розрахунки автора.

Примітка: Річні значення (рядки 3, 6–8, 10, 13, 14) розраховано як суму відповідних квартальних значень за даними таблиці 3 (стовпчики 8–11, 14–16).

* Класифікація доходів бюджету, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р. № 11 "Про бюджетну класифікацію".

Згідно з таблицею 4, операції з імпорту товарів, оплачувані за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у 2007–2011 рр. *зменшили* доходи Зведеного бюджету України (рядок 15) (на 17 млрд. грн. – 29 млрд. грн.), а у 2012 р. – *збільшили* їх (на 4,2 млрд. грн.). У розрізі "податків" такі операції у 2007–2012 рр. *зменшили* доходи Зведеного бюджету України за *двома* статтями (з податку на прибуток (рядок 3) (на 0,4 млрд. грн. – 32,8 млрд. грн.) і з "основного" ПДВ (рядок 6) (на 17,8 млрд. грн. – 40,4 млрд. грн.)) і *збільшили* їх за *п'ятьма* статтями (з "імпортного" ПДВ (рядок 7) (на 18,2 млрд. грн. – 40,3 млрд. грн.), акцизного податку (рядок 8) (на 0,3 млрд. грн. – 0,7 млрд. грн.), ввізного мита (рядок 10) (на 1,8 млрд. грн. – 3,9 млрд. грн.), єдиного збору (рядок 13) (на 0,03 млрд. грн. – 0,06 млрд. грн.) і плати за митне оформлення (рядок 14) (на 0,01 млрд. грн. – 0,02 млрд. грн.)).

З таблиці 5 видно, що доходи Зведеного бюджету України від операцій з імпорту товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень (рядок 9), у 2007–2011 рр. визначалися доходами з податку на прибуток (рядок 1), а в 2012 р. – доходами з ввізного мита (рядок 6), оскільки доходи за іншими статтями (з сумарного ПДВ (сума "імпортного" та "основного" ПДВ) (рядок 2), акцизного податку (рядок 5), єдиного збору (рядок 7) і плати за митне оформлення (рядок 8)) у 2007–2012 рр. становили менш як 1% надходжень за зовнішніми корпоративними запозиченнями. Зменшення доходів Зведеного бюджету України у 2007–2011 рр. на 9%–17% надходжень за зовнішніми корпоративними запозиченнями зумовлювалось їх зменшенням за доходами з податку на прибуток на 12%–20% надходжень за зовнішніми корпоративними запозиченнями, а їх збільшення у 2012 р. на 2% надходжень за зовнішніми корпоративними запозиченнями зумовлювалось їх збільшенням за доходами з ввізного мита на таку саму величину. У 2012 р. доходи Зведеного бюджету України з податку на прибуток сягнули лише –0,4 млрд. грн., що становило менш як 1% надходжень за зовнішніми корпоративними запозиченнями. Це пояснюється змінами у формулі розрахунку платежів з податку на прибуток від операцій з імпорту товарів, які набрали чинності з 1 квітня 2011 р. згідно з розділом III Податкового кодексу України: з цієї дати собівартість імпортних товарів не включається до формули розрахунку податку на

прибуток від операцій з *імпорту* товарів, а включається до формули розрахунку податку на прибуток від операцій з *реалізації імпортних товарів*.

Як показує таблиця 6, кожний долар надходжень за зовнішніми корпоративними запозиченнями від операцій з імпорту товарів, оплачуваних за рахунок коштів таких запозичень, у 2007–2011 рр. зменшив доходи Зведеного бюджету України на 51 коп. – 1 грн. 38 коп., а у 2012 р. збільшив їх на 16 коп. У розрізі "податків" у 2007–2012 рр. на кожний долар надходжень за зовнішніми корпоративними запозиченнями припадало: зменшення доходів Зведеного бюджету України з податку на прибуток на 2 коп. – 1 грн. 56 коп.; зменшення цих доходів з "основного" ПДВ на 49 коп. – 1 грн. 65 коп.; збільшення таких доходів з "імпортного" ПДВ на 50 коп. – 1 грн. 68 коп.; збільшення цих доходів з акцизного податку на 1–3 коп.; збільшення їх з ввізного мита на 5–16 коп. і збільшення їх з єдиного збору та плати за митне оформлення менш як на 1 коп.

Таблиця 5

Доходи Зведеного бюджету України від операцій з імпорту товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у 2007–2012 рр.

(% до надходжень за зовнішніми корпоративними запозиченнями)

№ рядка	Статті доходів за Класифікацією доходів бюджету		Доходи Зведеного бюджету України за роки					
	коди	назви	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1	11020000	Податок на прибуток підприємств	–11	–17	–16	–20	–12	0
2	14010000	ПДВ	0	0	0	0	0	0
3	14010100	ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг)	–10	–14	–13	–17	–21	–19
4	14010300	ПДВ з ввезених на територію України товарів	10	14	13	17	21	19
5	14030000	Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	0	0	0	0	0	0
6	15010000	Ввізне мито	1	1	1	2	2	2
7	22110000	Єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України	0	0	0	0	0	0
8	22200000	Плата за митне оформлення товарів і транспортних засобів поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, встановленим для митних органів	0	0	0	0	0	0
9	Разом доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів)		–10	–15	–15	–17	–9	2

Джерело: власні розрахунки автора.

Примітка: Дані таблиці розраховано шляхом ділення відповідних статей доходів Зведеного бюджету України (табл. 4, рядки 3, 5–8, 10, 13, 14) на обсяги надходжень коштів за зовнішніми корпоративними запозиченнями у гривневому еквіваленті (табл. 2, рядок 3) і множення одержаного результату на 100%.

Таблиця 6

Доходи Зведеного бюджету України від операцій з імпорту товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, у 2007–2012 рр.

(грн. на 1 дол. надходжень за зовнішніми корпоративними запозиченнями)

№ рядка	Статті доходів за Класифікацією доходів бюджету		Доходи Зведеного бюджету України за роки					
	коди	назви	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1	11020000	Податок на прибуток підприємств	–0,58	–0,87	–1,28	–1,56	–0,95	–0,02
2	14010000	ПДВ	0,01	0,00	0,01	0,04	0,03	0,00
3	14010100	ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг)	–0,49	–0,72	–1,02	–1,33	–1,65	–1,52
4	14010300	ПДВ з ввезених на територію України товарів	0,50	0,72	1,03	1,37	1,68	1,52
5	14030000	Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	0,01	0,01	0,02	0,02	0,03	0,03
6	15010000	Ввізне мито	0,05	0,07	0,10	0,13	0,16	0,15
7	22110000	Єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	22200000	Плата за митне оформлення товарів і транспортних засобів поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, встановленим для митних органів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	Разом доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів)		–0,51	–0,77	–1,18	–1,38	–0,73	0,16

Джерело: власні розрахунки автора.

Примітка: Дані таблиці розраховано шляхом ділення відповідних статей доходів Зведеного бюджету України (табл. 4, рядки 3, 5–8, 10, 13, 14) на обсяги надходжень коштів за зовнішніми корпоративними запозиченнями у доларовому еквіваленті (табл. 2, рядок 2).

Висновки

Оцінки впливу зовнішніх корпоративних запозичень на доходи Зведеного бюджету України за операціями з імпорту товарів дорівнюють доходам Зведеного бюджету України від операцій з імпорту товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень. Ці доходи, у свою чергу, дорівнюють сумі всіх "податкових" платежів, які сплачують імпортери в цілому за цими операціями до Зведеного бюджету України: з ввізного мита; акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів; ПДВ; податку на прибуток; єдиного збору, що стягується в пунктах пропуску через державний кордон України; плати за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, встановленим для них.

Основна проблема – визначити, яка частина імпортних товарів оплачується за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень. Як варіант як частку вартості імпортних товарів, оплачуваних за рахунок коштів зовнішніх корпоратив-

них запозичень, у вартості всіх імпортних товарів можна використати квадрат лінійного парного коефіцієнта кореляції К. Пірсона (коефіцієнт детермінації R^2 для випадку лінійної однофакторної регресії з вільним членом), який показує, яка частка значень залежної змінної (вартість імпортних товарів) пояснюється незалежною змінною (надходженням коштів за зовнішніми корпоративними запозиченнями).

Розрахунки кількісних оцінок впливу зовнішніх корпоративних запозичень на доходи Зведеного бюджету України за операціями з імпорту товарів за 2007–2012 рр. показали, що операції з імпорту товарів, оплачувані за рахунок коштів зовнішніх корпоративних запозичень, призвели до того, що у 2007–2011 рр. Зведений бюджет України недоотримав доходи на суму від 17 млрд. грн. до 29 млрд. грн., а у 2012 р. додатково отримав доходи на суму 4,2 млрд. грн.

У даній статті розглянуто вплив зовнішніх корпоративних запозичень на доходи Зведеного бюджету України лише за операціями з імпорту товарів – купівлі товарів у нерезидентів з їх ввезенням на митну територію України. Вплив зовнішніх корпоративних запозичень на доходи Зведеного бюджету України за операціями з реалізації імпортних товарів і використання імпортних товарів потребує подальшого дослідження.

Список використаної літератури

1. *Твердохлібова Д.* Методика оцінки впливу зовнішніх корпоративних запозичень на доходи бюджету // Економіка України. – 2012. – № 6. – С. 40–53.

References

1. Tverdokhlibova D. *Metodyka otsinky vplyvu zovnishnikh korporatyvnykh zapozychen' na dokhody byudzhetu* [A method of evaluation of the effect of external corporative loans on incomes of the budget]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, 2012, No. 6, pp. 40–53 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 9 липня 2013 р.